

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Частина 1

Українська мова

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

До кожного завдання подано чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав і позначив правильну відповідь.

1. Позначте рядок, у якому всі слова - синоніми:
А нудьгувати, нидіти, марудитися, клопотатися;
Б ніжний, лагідний, мовчазний, ласкавий;
В устаткування, оснащення, обладнання, приміщення;
Г одночасно, синхронно, разом, воднораз.
2. Позначте речення, у якому іменник **вир** вжито в переносному значенні.
А Удосвіта подалася до міста, щоб зникнути в ньому, щоб у вирі іншого життя назавжди загубитись для односельців (О. Гончар).
Б Та глибінь мовби поглинала її своєю небесністю, всю душу Єльчину втягувала, як вир (О. Гончар).
В Тож хай вона вирішить його долю негайно: або прийде сьогодні ввечері у верби, ... або йому лишиться одне – головою у вир! (А. Дімаров).
Г Там вир великий, крутить так, що ніхто не впливе.
3. Позначте рядок, у якому слова розміщено за алфавітом:
А будова, береза, бриніти, боротьба;
Б погладити, поглибити, поговорити, подавати;
В різьба, рілля, світлошкірий, свитина;
Г клас, клекіт, клумба, клімат.
4. Позначте слово, у якому однакова кількість звуків і букв:
А наклъовуватися;
Б прояснитися;
В від'їжджати;
Г плоскогір'я.
5. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться без м'якого знака:
А розкіш..., змагаєш..ся, марсел..еза, близ..ко;
Б громадян..ство, гордіс..тю, мізин..чик, чотир..ма;
В п'ят..десят, запіз..нюся, по-француз..ки, матін..чин;
Г рибал..ці, кін..чик, полян..ці, дон..чин.
6. 6. Позначте рядок, у якому всі голосні звуки є неогубленими:
А [a], [e], [i], [o];
Б [i], [e], [a], [и];
В [e], [и], [y], [i];
Г [и], [y], [o], [a].

7. Позначте рядок, в усіх словах якого при вимові відбувається спрощення груп приголосних:

- А улес(т)ливий, захис(т)ний, випус(к)ний;
- Б кіс(т)лявий, бриз(к)нути, радіс(т)ний;
- В балас(т)ний, студен(т)ство, тис(к)нути;
- Г рис(к)нути, шіс(т)сот, віс(т)ник.

8. Позначте рядок, у якому всі іменники належать до однієї відміни:

- А суддя, Лука, ідилія, слоненя;
- Б мелодія, Софія, сирота, Микита;
- В селище, узвишшя, Іванко, Оленка;
- Г штурм, перевізник, суміш, поріг.

9. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення **-а (-я)**:

- А столиця Алжир..., мотор автомобіл..., футляр контрабас...;
- Б курс долар..., винахід конструктор..., квітка жасмин...;
- В першого вересн..., велетенського хмарочос..., станція метрополітен...;
- Г широкого ставк..., повернутися з Берлін..., борт корабл...

10. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі кличного відмінка мають закінчення **-е**:

- А генерал, сокіл, друг, секретар;
- Б Максим, консул, товариш, Людвіг;
- В Іван, тесляр, молодець, Київ;
- Г студент, юрист, гусяр, батько.

11. Позначте рядок, у якому всі слова - прикметники:

- А позолочений, мідний, срібний, латунний;
- Б жовтий, зелений, поруділий, синюватий;
- В веселий, лагідний, нездоланний, міцний;
- Г незлічений, невблаганий, безвідмовний, невдалий.

12. Лексичну помилку допущено в рядку:

- А познайомити друга з братом;
- Б ознайомити студентів із фондами бібліотеки;
- В познайомити школярів зі студентами;
- Г познайомити ліцеїстів з експозицією музею.

13. Позначте, яке з поданих слів є числівником:

- А сорокаденний;
- Б сімдесятилітровий;
- В сотисячний;
- Г двадцятип'ятиметровий.

14. НЕПРАВИЛЬНО побудовано речення:

- А Мандрівники зупинилися перепочити на широкій галявині;
- Б Переходячи річку вбхід, туристів зненацька застав дощ;
- В Учені з'ясували причину виникнення вулканічних блискавок;
- Г Делегація молодих науковців успішно виступила на симпозіумі.

15. Позначте, до якого виду належить односкладне речення: *Неспокійно спалося йому тої ночі (М. Коцюбинський)*:

- А безособове;
- Б узагальнено-особове;
- В неозначено-особове;
- Г означено-особове.

16. У якому з наведених речень присудок складений дієслівний?

- А Який блакитний день видзвонював над стиглими нивами! (І. Цюпа);
- Б А я таки мережить буду тихенько білії листи (Т. Шевченко);
- В Вийшла я на Княжу гору глянути на красень Львів (О. Турчинська);
- Г Земля почала зеленіти тендітною травою (М. Стельмах).

17. Позначте рядок, у якому всі сполуки слів є словосполученнями:

- А сорок років, виконувати завдання, будемо працювати;
- Б дружня розмова, умиватися холодною водою, чути про неї;
- В цікава пригода, навколо хати, рушити спроквола;
- Г захоплюватися мистецтвом, побувати у горах, найбільш вдало.

18. Позначте рядок, у якому речення є поширеним:

- А Ніхто і носа не наверне!
- Б Буде здійматися хуртовина.
- В Увійшов Микола з братом.
- Г Дві стеблинки почали прокльовуватись.

19. Позначте рядок, у якому правильно утворено звертання:

- А Марію Юхимівно;
- Б колего Михайло;
- В пане Степаненко;
- Г Іване Петровиче.

20. Позначте рядок, у якому правильно утворено присвійний прикметник чоловічого роду від іменника *соловейко*:

- А соловейків (голос);
- Б соловейковий (голос);
- В солов'їний (голос);
- Г солов'євий (голос).

21. Позначте рядок, у якому всі займенники належать до особових:

- А вашому, їм, їй, який, вас;
- Б собі, ви, вони, йому, ми;
- В нам, тобі, ми, вами, я;
- Г їхній, наш, ваш, якийсь, чийсь.

22. Позначте рядок, у якому правильно визначено кількість підрядних речень у наведеному складнопідрядному реченні: *В боях забувалася чебрецева ніжність, що народжувалась у степу і лісах біля чужої роботи, де поруч жне пшеницю, чи в'яже золотий сніп, чи гребе сіно соромливе дівча (М. Стельмах).*

- А 2;
- Б 3;
- В 4;
- Г 5.

23. Позначте складнопідрядне речення з підрядним умови:

- А Хто сам бреше, той нікому не вірить (Н.тв.).
- Б Як шкоди нароблять, то в гості не ходять (Н.тв.).
- В Найбільший той щупак, що з гачка зірвався (Н.тв.).
- Г Не заговорой зубів, бо нікому не болять (Н.тв.).

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТЕЙ

Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари).

24. Установивши відповідність між реченнями та їх характеристиками, заповніть порожні клітинки лівої колонки належними літерами з правої.

1	Речення з відокремленим означенням, вираженим дієприкметниковим зворотом	В
2	Речення з відокремленим додатком	А
3	Речення з відокремленою обставиною	Д
4	Речення з відокремленим означенням – поширеною прикладкою	Б

А	<i>Ніхто, крім тебе самого, цього не зробить (П. Загребельний).</i>
Б	<i>Осінь, найкраща пора, пахла з усіх підвід (Ю. Яновський).</i>
В	<i>Селища, натомлено поринулі в сон, спочивали в теплих обіймах ночі (О. Гончар).</i>
Г	<i>Вельможний воєводо, сурмить труба (Ю. Яновський).</i>
Д	<i>Морський орел, шугаючи все вище, з очей зникає (Є. Плужник).</i>

25. Установивши відповідність між реченнями та їх характеристиками, заповніть порожні клітинки лівої колонки належними літерами з правої.

1	Складнопідрядне речення з підрядним означальним	Б
2	Складнопідрядне речення з	Д

А	<i>Соломія не помітила, як опинилась на базарі (М. Коцюбинський).</i>
Б	<i>Острів був схожий на</i>

	підрядним допустовим	
3	Складнопідрядне речення з підрядним часу	Г
4	Складнопідрядне речення з підрядним мети	З
5	Складнопідрядне речення з підрядним причини	В

	<i>вітрильник, що плив посеред Дніпра (Є.Гуцало).</i>
В	<i>Думка майнула мимохідь, бо увага була прикута до тварини (Є.Гуцало).</i>
Г	<i>Це вже сталося незабаром, коли наспіла пора сінокоосу (Є.Гуцало).</i>
Д	<i>В хаті стояла прохолода, хоч надворі смажило сонце (Є.Гуцало).</i>
Е	<i>Не міг повірити, що смисл людського існування в цій простій істині (Є.Гуцало).</i>
З	<i>Вона мусила вернутись назад, щоб обійти перешкоду (М.Коцюбинський).</i>

26. Встановивши відповідність між правою та лівою колонками, заповніть порожні клітинки лівої колонки належними літерами з правої.

1.	Насміхатися	В
2.	Зазнаватися	Г
3.	Запам'ятати	Д
4.	Здивуватися	Е
5.	Радіти	А

А	Бути на сьомому небі
Б	Гнутися в дугу
В	Піднімати на кпини
Г	Дерти кирпу догори
Д	Намотати на ус
Е	Роззявити рота
З	Заробити на горіхи

27. Установіть відповідність між видами складного речення та прикладами

- 1** складносурядне **А** *Сонце було низько, коли Остап прокинувся (М.Коцюбинський).*
- 2** складнопідрядне **Б** *Я заграю в зозульку із глини, спогадаю гуцульську журбу (І.Малкович)*
- 3** безсполучникове **В** *Ніч була довга, думалось, що і сонце не зійде, а воно зійшло! (Олесь Гончар)*
- 4** з різними типами зв'язку **Г** *Перевізник прокинувся – хтось його гукав (В.Шевчук)*

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Д *Мокрина намагалася
заснути, та сон їй не йшов
(М.Івченко)*

28. З'ясуйте, якою частиною мови в реченні є виділені слова (цифра позначає наступне слово)

*(1)Серед (2)ясних вод тіні крижнів темніють (3)далеко – (4)їх не лякає човен
рибалки нічного (Олесь Гончар)*

А	Б	В	Г	Д
дієприкметник	прийменник	прислівник	займенник	прикметник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 2.
Українська література

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

*До кожного завдання подано чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний.
Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав і позначив правильну відповідь.*

29. Рядки

*Ой визволи, Боже, нас, всіх бідних невольників
З тяжкої неволі,
З віри бусурменської,
На ясні зорі, на тихі води,
У край веселий,
У мир хрещений!*

узяті з

- А календарно-обрядової пісні
- Б соціально-побутової пісні
- В історичної пісні
- Г балади
- Д думи

30. Який художній засіб використано в поданій строфі?

*Розчинено останні двері,
Глибока ніч, тривожний спокій.
А там - далекий мертвий берег
Мовчить насуплено – безокий. (Є.Маланюк)*

- А гіперболу
- Б синекдоху
- В оксюморон
- Г метонімію
- Д антитезу

31. Хто з героїв «Слова про похід Ігорів» сказав: «Сідлай, брате, свої борзії коні, а мої вже готові, осідлані під Курськом, попереду. ... самі скачуть як ті сірії вовки в полі, шукаючи собі честі, а князю – слави»?

- А Всеволод
- Б Ігор
- В Гзак
- Г Кончак
- Д Святослав

32. «Той, в кого совість як чистий кришталю» є ідеалом ліричного героя у творі

- А «До Основ'яненка» Тараса Шевченка
- Б «Вічний революціонер» Івана Франка
- В «Стилет чи стилос» Євгена Маланюка
- Г «Молось і вірю» Максима Рильського
- Д «Всякому місту – звичай і права» Григорія Сковороди

33. «Нехай знають і наших! Бо є такі люди, що говорять та й пишуть, буцімто з наших ніхто не втне, щоб було і звичайне, і ніжне, і розумне», - пише автор у передмові до свого твору

- А «Маруся»
- Б «Енеїда»
- В «Кайдашева сім'я»
- Г «Наталка Полтавка»
- Д «Тіні забутих предків»

34. До якого періоду творчості Тараса Шевченка належить вірш «Заповіт»?

- А раннього (1837-1843рр.);
- Б періоду «трьох літ» (1843-45рр.);
- В періоду ув'язнення та заслання (1847-1857 рр.);
- Г періоду після заслання (1857 -1861 рр.).
- Д періоду перебування в Кирило-Мефодіївському братстві

35. З якого твору Тараса Шевченка взято рядки?

*Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.*

- А «Кавказ»
- Б «Сон»
- В «І мертвим, і живим...»
- Г «Гайдамаки»
- Д «До Основ'яненка»

36. В Україні під заголовком «Пропаша сила» було опубліковано твір

- А «Мартин Боруля»
- Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- В «Чорна рада»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Камінний хрест»

37. У якому творі зображені такі герої: Катря, Семен, Тетяна?

- А Григорій Квітка-Основ'яненко «Маруся»
- Б Олесь Гончар «За мить щастя»
- В Марко Вовчок «Максим Гримач»
- Г Володимир Винниченко «Момент»

Д Олександр Довженко «Україна в огні»

38. У якому з літописів відтворено події, змальовані П.Кулішем у романі «Чорна рада»?

А «Повість минулих літ»

Б «Історія Русів»

В «Літопис Самовидця»

Г «Галицько-Волинський літопис»

Д «Літопис Самійла Величка»

39. У тому, що *«сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч сином, як не собі, / Кращу долю в боротьбі»*, - переконаний автор твору

А «Заповіт»

Б «Мойсей»

В «Contra spem spero»

Г «Мені однаково...»

Д «Гімн»

40. Про кого і з якого твору йдеться в уривку?

«Блукав по лісі, поміж камінням, в заламах, як ведмідь, що зализує рани, і навіть голод не міг прогнати його в село. Знаходив ожини, гогози, пив воду з потоків і тим живився. Потому щез. Люди гадали, що він загинув з великого жалю, а дівчата склали співанки про їхнє кохання та смерть...»

А Григорія Многогрішного (Іван Багряний «Тигролови»)

Б Івана Палійчука (М.Коцюбинський «Тіні забутих предків»)

В Сашка Діденка (О.Гончар «За мить щастя»)

Г Саву Федорчука (О.Кобилянська «Земля»)

Д Лукаша (Леся Українка «Лісова пісня»)

41. Яскраво символістською є поетична збірка

А П.Тичини «Сонячні кларнети»

Б М.Рильського «Під осінніми зорями»

В Лесі Українки «На крилах пісень»

Г І.Франка «Зів'яле листя»

Д Г.Сковороди «Сад божественних пісень»

42. «Неокласиками» в українській літературі вважають

А П.Тичину, М.Рильського, Юрія Клена

Б М.Зерова, М.Рильського, М.Драй-Хмару

В О.Ольжича, О.Телігу, Є.Маланюка

Г М.Хвильового, П.Филиповича, Юрія Клена

Д М.Зерова, Є.Маланюка, М.Рильського

43. Пісня «Ой, піду я до роду гуляти» стала композиційним обрамленням твору

А «Кайдашева сім'я»

Б «Україна в огні»

- В «Марія»
- Г «Камінний хрест»
- Д «Три зозулі з поклоном»

44. За жанром твір Юрія Яновського «Вершники» – це
- А роман у піснях
 - Б роман у новелах
 - В кінороман
 - Г кіноповість
 - Д історичний роман
45. Про долю юнака, який був «багатий на лати та на дрібні сльози», а згодом став народним месником, ідеться у творі
- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні» Панаса Мирного
 - Б «Максим Гримач» Марка Вовчка
 - В «Гайдамаки» Тараса Шевченка
 - Г «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка
 - Д «За мить щастя» Олесея Гончара
46. Абсолютно протилежними є риси характеру
- А Петра й Миколи («Наталка Полтавка» І.Котляревського)
 - Б Марічки й Палагни («Тіні забутих предків» М. Коцюбинського)
 - В Петра Шраменка й Кирила Тура («Чорна рада» П.Куліша)
 - Г Мотрі й Галі («Хіба ревуть воли, як ясла повні» Панаса Мирного)
 - Д Максима Залізняка та Івана Гонти («Гайдамаки» Тараса Шевченка)
47. Хто з названих персонажів є в романі «Маруся Чурай» Ліни Костенко?
- А Маруся Чурай, Ярослав Мудрий, Іван Іскра, Лесько Черкес
 - Б Гриць Бобренко, Галя Вишняківна, Іван Свічка, Яким Шибиліст
 - В Дід Галерник, Мартин Пушкар, Богдан Хмельницький, мандрівний дяк
 - Г Єремія Вишневецький, Маруся Чурай, Кирило Тур, Мартин Пушкар
 - Д Мартин Пушкар, Богдан Хмельницький, Іван Сірко, Гриць Бобренко
48. Хто є автором поетичної збірки «Тиша і грім»?
- А В.Стус
 - Б В.Симоненко
 - В П.Тичина
 - Г Д.Павличко
 - Д М.Рильський
49. Химерна проза характерна для
- А літератури ХІХ ст.
 - Б літератури 20-30-х рр. ХХ ст.
 - В літератури 60-х рр. ХХ ст.
 - Г сучасної української літератури
 - Д літератури кін.ХІХ – поч.ХХ ст.

50. Розв'язкою новели Володимира Винниченка «Момент» є
- А перехід героями кордону
 - Б зустріч революціонера і панночки
 - В момент торжества життя після переходу кордону
 - Г освідчення революціонера в коханні
 - Д розлука героїв новели
51. До літературних угруповань кінця ХХ ст. належать
- А «Музагет», «Червона фіра»
 - Б «ЛуГоСад», «Плуг»
 - В ВАПЛІТЕ, «Гарт»
 - Г «Бу-Ба-Бу», «Пропала грамота»
 - Д «Бу-Ба-Бу», «Ланка»
52. Кого в українській літературі називають «імператором залізних строф»?
- А Миколу Зерова
 - Б Павла Тичину
 - В Євгена Маланюка
 - Г Олександра Олеся
 - Д Василя Стуса

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТЕЙ
Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари).

53. Установіть відповідність між присвятою (ліворуч) та назвою твору (праворуч)

1 «Любові всевишній»	А	«Я (Романтика)»
2 «Кононівським полям»	Б	«Кавказ»
3 «Цвітові яблуні»	В	«Intermezzo»
4 «Искреннему моему Якову де Бальмену»	Г	«Катерина»
	Д	«Три зозулі з поклоном»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

54. Установіть відповідність між псевдонімами (ліворуч) і справжніми прізвищами письменників (праворуч)

1 Іван Багряний	А	Кандиба
2 Панас Мирний	Б	Губенко
3 Олександр Олесь	В	Фітільов
4 Остап Вишня	Г	Лозов'ягін
	Д	Рудченко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

55. Установіть відповідність між твором (ліворуч) і місцем дії в ньому (праворуч)

- 1 «Лісова пісня» А У Пісках
 2 «Сон» Б У Харкові
 3 «Україна в огні» В На Волині
 4 «Мина Мазайло» Г В Україні, Сибіру й
 Петербурзі
 Д У Тополівці

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

56. Установіть відповідність між твором (ліворуч) і його частиною (праворуч)

- 1 «Вершники» А «Навзводи зі смертю»
 2 «Маруся Чурай» Б «Дідова балка»
 3 «Гайдамаки» В «Польова царівна»
 4 «Тигролови» Г «Дитинство»
 Д «Бенкет у Лисянці»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

57. Установіть відповідність між віршованими рядками (ліворуч) та їхніми авторами (праворуч)

- 1 *Любая, милая —* А Євген Маланюк
чи засмучена ти ходиш,
чи налита щастям вкрай
Там за нивами:
Ой одкрий
Колос вій!
Сміх буде, плач буде
Перламутровий...

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- 2 *А вона, як мрія сну* Б Володимир Сосюра
Чарівна,
Сяє вродою святою,
Неземною чистотою,
Сміючись на пелюстках,
На квітках
Променистою росою.

- 3 *І ти смієшся, й даль ясніє,* В Павло Тичина
І серце б'ється, як в огні,
І вид пречистої надії
Стоїть у синій глибині.

- 4 *Для нас вона в світі єдина,* Г Микола Вороний
одна
в просторів солодкому чарі..

*Вона у зірках, і у вербах
вона,
і в кожному серця ударі...*

Д Максим Рильський

Частина 3

Власне висловлення

58. Викладіть Ваш погляд на проблему:

Чому в житті варто віддати перевагу – духовним цінностям чи матеріальним благам?

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте зміст художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у бланку **Б**. У разі потреби використовуйте чернетку.